

Utökning av naturreservatet Ekhörva i Uppvidinge kommun

Beslut

Länsstyrelsen utökar naturreservatet Ekhörva på så sätt att gränsen för naturreservatet nu ska vara den gräns som anges i bifogad karta (bilaga 1).

Syfte, skäl för beslutet och föreskrifter för utökningsområdet ska vara desamma som för det befintliga naturreservatet Ekhörva enligt Länsstyrelsens beslut daterat den 25 november 2014 med ärendenummer 511-1870-2012 (bilaga 2).

Utökningen ska ingå i skötselområde 2 i naturreservatets befintliga skötselplan (bilaga 3). Skötselområde 2 omfattar därmed totalt 19,7 ha.

Skälen för beslutet

Utökningen av naturreservatet Ekhörva kommer långsiktigt förstärka det befintliga reservatets lövskogsvärden. Utökningen av reservatet till intilliggande värdekärnor av ädellövskog med gamla och grova lövträd innebär att arealerna av ingående naturtyper i det befintliga reservatet ökar, vilket förbättrar förutsättningarna att bevara och utveckla områdets naturvärden. Det rörliga friluftslivets förutsättningar att vandra i ett större område skyddad natur förbättras i och med utökningen.

Redogörelse för ärendet

Länsstyrelsen fattade den 25 november 2014 beslut om bildande av naturreservatet Ekhörva, se bilaga 2.

Den nu aktuella utökningen aktualiserades av att fastigheten Uppvidinge Brinkelid 2:3 kom ut till försäljning på öppna marknaden. Länsstyrelsen har i samband med detta tecknat avtal om intrångsersättning för att del av fastigheten ska utgöra en utökning av det befintliga naturreservatet.

Ärendets beredning

Förslaget till beslut och skötselplan skickades den 15 november 2022 till sakägare som förelades att komma in med eventuella erinringar.

Myndigheter, ideella föreningar med flera har samtidigt lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Skogsstyrelsen ser positivt på utökningen och har inga ytterligare synpunkter eller information att tillföra.

E.ON Energidistribution förutsätter att befintliga elanläggningar inom området kan bibehållas och vid behov repareras eller bytas ut samt att tillträde till anläggningarna inte försvåras eller att bolaget drabbas av några kostnader till följd av utökningen av naturreservatet. E.ON upplyser också om att de har anslutningsplikt till den som begär elanslutning till en fastighet.

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) ifrågasätter om det finns tillräckliga ekonomiska medel för ytterligare skydd och skötsel av fler naturreservat. De efterlyser tydliga prioriteringar av vilka områden som ska skyddas och ekonomiska kalkyler över medel för skötselåtgärder.

LRF saknar också en tydligare förklaring av frivilligheten i samband med markåtkomsten och framför att frivillighet från fastighetsägarnas sida ska vara utgångspunkten vid allt formellt skydd.

Förbundet ställer sig också frågande till varför den gamla skötselplanen inte uppdateras i samband med utökningsbeslutet och framför att det tydligare bör framgå hur granbarkborrar inom området ska hanteras. De framför också att de inte anser att ekonomiskt skogsbruk utgör en fara för skyddsvärda naturmiljöer.

Gällande kapitlet ”Barnperspektivet” anser LRF att anlagda stigar i skogen kan ge en skev bild hos barn av ”vanlig skog” där inte anlagda stigar finns och att detta kan medföra rädsla för att röra sig i skogsmark utan stigar.

Det är också viktigt att Länsstyrelsen för en nära dialog med de markägare som har mark intill reservaten, särskilt kopplat till frågor om granbarkborrar och friluftsliv.

Bengt, Catharina och Jonas Svensson, fastighetsägare i det befintliga naturreservatet, framför att en eventuell parkeringsplats bör placeras där det befintliga och det utökade naturreservatet möts, norr om vägen där kraftledningen korsar området. Där finns en befintlig mötesplats och en brukningsväg som kan utökas till parkerings- och informationsplats.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Länsstyrelsen har bedömt att syfte, föreskrifter och skötselplan för det befintliga naturreservatet är ändamålsenliga såväl för det befintliga

området som för utökningsområdet. Länsstyrelsen lägger därför inte resurser på att revidera tidigare beslut utan konstaterar att utökningen kan genomföras på ett enkelt och ändamålsenligt sätt med liten arbetsinsats.

Enligt den befintliga skötselplanen får en mindre parkeringsplats iordningställas. Den placering som föreslås i yttrande förefaller lämplig för ändamålet.

Länsstyrelsen skyddar och sköter värdefull natur på uppdrag av Regeringen genom ekonomiska medel fördelade via Naturvårdsverket. Såväl i regleringsbrev som i budgetpropositionen framgår att skyddet av värdefull natur ska fortgå utifrån de medel som tilldelas Länsstyrelserna och att skyddet särskilt ska inriktas på skog. Prioriteringen av vilka skogar som ska skyddas framgår av regionala och nationella strategier för formellt skydd av skog. I södra Sverige är ädellövskog en prioriterad skogstyp för formellt skydd. Länsstyrelsen har därför bedömt att utökningen av naturreservatet Ekhörva med ytterligare ädellövskogsområden tillhör de områden i länet som är högst prioriterade för skydd genom naturreservat. Ägaren till den aktuella fastigheten har fritt och utan tvångsåtgärder erbjudits intrångsersättning för det aktuella området och accepterat och fått betalt enligt avtal.

Enligt skötselplanen får all gran inom området avverkas och köras ut, vilket till exempel kan göras för att bekämpa granbarkborrar. Länsstyrelsen bedriver kontinuerlig övervakning av naturreservaten kopplad till problematiken kring granbarkborrar och genomför vid behov åtgärder för att reducera negativa effekter på omgivande skog. I det arbetet ingår dialog med grannar som påverkas av naturreservaten.

Länsstyrelsen ska årligen till Regeringskansliet redovisa vilka aktiva, direkta respektive förebyggande åtgärder de har vidtagit för att minska spridningen av granbarkborrar från skyddade områden. Länsstyrelsen samverkar också med de centrala myndigheterna för att ajourhålla sig och utbyta information om situationen kopplad till granbarkborre i landskapet.

Länsstyrelsen anser inte att anlagda stigar i naturreservaten regelmässigt avskräcker barn från att röra sig i skogar utan anlagda stigar. Tvärtom kan naturreservaten fungera som en inkörsport för barn (och vuxna) som inte är vana att vistas i skogen och leda till att de på egen hand utforskar andra skogsområden.

Föreskrifterna hindrar inte akuta reparationsåtgärder på ledning. De hindrar inte heller normalt underhåll i ledningsgata eller borttagande och ersättning av ledning, men för detta krävs samråd med Länsstyrelsen.

Länsstyrelsens bedömning

Huvuddelen av utökningsområdet utgörs av äldre ädellövskog som har stora likheter med skötselområde 2 i det befintliga naturreservatet. Området är tydligt grönstenspåverkat med ett örtrikt fältskikt där bland annat rikligt med blåsippa och gullviva växer. Skogen är delvis lundartad och i stort sett all gran har gallrats ut ur området vid tidigare naturvårdsavverkningar. Området kan antingen skötas som en ädellövskog utan bete, med återkommande röjningar av gran, eller betas för att gynna hävdgynnade arter. Bägge dessa skötselalternativ finns för skötselområde 2 i den befintliga skötselplanen (bilaga 3).

Att utöka befintliga naturreservat är viktiga åtgärder eftersom större skyddade områden har bättre förutsättningar för att långsiktigt bevara ett rikt växt- och djurliv. I det aktuella området kommer befintliga naturvärden gynnas och nya naturvärden att skapas genom aktiva skötselåtgärder.

Bevarandet av naturvärdena går inte att förena med skogsbruk eller exploatering. Genom att naturreservatet utökas kan ett långsiktigt skydd garanteras och skötsel som gynnar de stora biologiska värdena kan utföras. Utan ett beslut om utökning av naturreservatet riskerar de höga naturvärdena gå förlorade genom avverkning eller igenväxning med gran.

Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljö kvalitetsmål. Utökningen av naturreservatet Ekhorva bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt- och djurliv”.

Utökningen är förenlig med miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § och bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kap. miljöbalken.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Bestämmelser om skydd för naturen finns i 7 kap. miljöbalken (MB) och förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (FO).

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av Länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet (inskränkning i pågående markanvändning).

Om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat får Länsstyrelsen enligt 7 kap. 6 § MB förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att vissa för skyddet nödvändiga åtgärder utförs inom reservatet.

Föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett naturreservat och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av Länsstyrelsen enligt 7 kap. 30 § MB och 22 § FO, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Länsstyrelsen ska enligt 3 § FO fastställa en skötselplan för reservatet. Planen anger de långsiktiga målen för skötseln av området och föreskriver vilka åtgärder som ska vidtas för att nå dessa mål. Skyddade områden förvaltas av den länsstyrelse som beslutat om skyddet.

Vid prövning av frågor om skydd av områden enligt 7 kap. MB ska enligt 25 § hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i detta kapitel får därför inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Uppgifter om naturreservatet

Tabell 1. Administrativa data.

Naturreservatets namn	Ekhorva
NVR-id	2041804
Län	Kronoberg
Kommun	Uppvidinge
Natura 2000-område	Området ingår inte i nätverket men kan komma att föreslås i framtiden
Socken	Åseda
Lägesbeskrivning	6 km SO om Åseda
Centrumkoordinater	X: 524561, Y: 6331502
Kartblad Index 100 km	62E
Kartblad Index 5 km	62E 7d NO
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets ostdel
Huvudsaklig objektkategori	O, Odlingslandskap med ångar och betesmarker
IUCN-kategori	IV, Habitat/Artskyddsområde
Fastigheter och ägarkategori	Brinkelid 2:10 Privat Ekhorva 1:14 Privat Ekhorva 1:16 Privat
Servitut/rättigheter/ samfälligheter	Brinkelid GA:1 Väg 0760IM-03/2897.1 Kraftledning 0760IM-03/5454.1 Kraftledning
Sakägare	Enligt bilaga 4
Areal	Totalareal: 36,7 hektar landareal varav utökning 11,5 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen i Kronobergs län

Beskrivning av området

Huvuddelen av utökningsområdet utgörs av äldre ädellövskog som har stora likheter med skötselområde 2 i det befintliga naturreservatet. Området är tydligt grönstenspåverkat med ett örtrikt fältskikt där bland annat rikligt med blåsippa och gullviva växer. Skogen är delvis lundartad och i stort sett all gran har gallrats ut ur området vid tidigare naturvårdsavverkningar.

Kungörelse

Länsstyrelsen kungör detta beslut i vår författningssamling. Vi för också in kungörelse om beslutet i ortstidning i enlighet med 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. I detta fall för vi in kungörelsen i tidningen Smålandsposten. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen är införd i tidningen. Beslutet i sin

helhet finns tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Malin Almqvist med naturskyddshandläggare Love Eriksen som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Maria Levin, enhetschef Maria Unell, naturvårdsförvaltare Karin Näslund och länsjurist Saramaria Johansson medverkat.

Kopia till

Naturförvaltningsenheten

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Beslut om bildande av naturreservat Ekhörva den 25 november 2014, dnr. 511-1870-2012
3. Skötselplan för naturreservat Ekhörva beslutat den 25 november 2014, dnr. 511-1870-2012
4. Sakägareförteckning och sändlista
5. Överklagandehänvisning

